

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 778

van **IMMANUEL DE REUSE**

datum: 29 juni 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Fitbonus - Aanbesteding en gunning

De ministers Brouns en Crevits namen het initiatief om een gratis programma met de naam Fitbonus op te starten om werkgevers en medewerkers op weg te zetten naar een gezonder, veerkrachtiger leven in balans. "Dankzij professionele coaches en workshops ontdek je onder meer hoe je meer beweegt, ongezonde stress de baas kan en goede sociale relaties met collega's opbouwt", luidt het. Het programma is volledig gratis voor werkgevers en werknemers van kmo's en zelfstandigen in Vlaanderen.

De opdracht werd op 27 oktober 2022 gegund aan Energy Lab, dat in samenwerking met Better Minds at Work en BioRICS het project uitvoert. Volgens de overheidsopdracht begeleiden zij minimaal 3500 werknemers en hun werkgevers uit minimaal 350 kmo's in Vlaanderen op het vlak van fysieke, mentale én sociale gezondheid. De overheidsopdracht werd gegund aan Energy Lab voor een bedrag van 2.596.050,41 euro, waarvan 2.447.764,91 euro voor het begeleidingsluik en 148.285,50 euro voor het communicatieluik. De evaluatiestudie werd gegund aan UGent voor een bedrag van 167.387,00 euro.

Het gaat dus om forse budgetten die worden besteed op een moment waarop de Vlaamse overheid nochtans onvoldoende geld heeft voor zeer fundamentele zaken als het voldoende ondersteunen van personen met een handicap. De vraag rijst of het voorzien van welzijnstrainingen aan werkgevers en werknemers uit de private sector wel een kerntaak van een overheid is. Een andere vraag die gesteld dient te worden, is of Fitbonus geen oneerlijke concurrentie vormt voor andere ondernemingen die zich ook toeleggen op welzijnstrainingen en dus met betalende trainingen moeten opboksen tegen de gratis trainingen die via Fitbonus worden aangeboden.

1. Waarom beoordeelt de minister het gratis aanbieden van welzijnstrainingen als een kerntaak van de overheid? Is dat verantwoord in deze budgettaire moeilijke tijden?
2. Hoeveel bedrijven, werkgevers en werknemers nemen inmiddels deel aan Fitbonus? Kan de minister de geografische spreiding meedelen over de verschillende Vlaamse provincies?
3. Op welke wijze gebeurde de gunning van de opdracht? Welke procedure werd toegepast? Welke bedrijven werden desgevallend gecontacteerd en waarom?
4. Hoe verantwoordt de minister de exclusieve samenwerking met enkele bedrijven? Waarom werd de samenwerking niet opengetrokken naar alle geïnteresseerde bedrijven die welzijnstrainingen aanbieden?

5. Is de minister niet van oordeel dat door het gratis aanbieden van die trainingen via enkele partners, andere bedrijven oneerlijke concurrentie wordt aangedaan?
6. Welke initiatieven neemt de minister nog in dat verband?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Hilde Crevits (890), Jo Brouns (778)

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 778 van 29 juni 2023

van **IMMANUEL DE REUSE**

1. De Vlaamse overheid voert een preventief gezondheidsbeleid om gezondheidswinst op bevolkingsniveau te realiseren en zo mensen niet alleen langer te laten leven maar ook hun levenskwaliteit te behouden en te verhogen. Dit gebeurt door initiatieven te nemen binnen de gezondheidszorg en daarbuiten, nl. in contexten waarin burgers zich doorgaans lang bevinden (gezin, werk, school, enz.).

Het inzetten op werkbaar werk en de preventie van mentale ongezondheid bij werknemers is en blijft in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de werkgever. Maar, rekening houdend met een aantal maatschappelijke, werk gerelateerde tendensen is het zinvol dat de overheid dit mee stimuleert. Het is daarenboven ook een belangrijke hefboom om toe te werken naar een werkzaamheidsgraad van 80% die ervoor moet zorgen dat we onze groei en welvaart kunnen blijven garanderen.

Met deze tendensen doelen we concreet op onder andere de dalende werkbaarheid, de groei van het aantal langdurig zieken, de psychische vermoeidheid bij meer dan een derde van Vlaamse werknemers en het dalend aantal werknemers dat het mogelijk acht van hun job te blijven uitvoeren tot aan het pensioen (cfr. de Werkbaarheidsmonitor van de Stichting Innovatie & Arbeid en https://www.serv.be/sites/default/files/documenten/2020_StIA_RAPPORT_Wat_maakt_werk_werkbaar_werk_voor_WN.pdf).

Gelet op bovenstaande, vinden we het een belangrijke taak van de overheid om in die sectoren of ondernemingen waar vandaag nog niet of op een weinig effectieve manier op werkbaar werk en de preventie van ongezondheid wordt ingezet handvaten te gaan aanreiken om dat wel te kunnen doen.

Het is daarnaast ook de taak van de overheid om te experimenteren met innovatieve methodieken, die te evalueren, en in geval ze succesvol blijken, breed te kunnen verspreiden binnen het Vlaams Gewest. We benadrukken hier graag dat de Fitbonus gaat over éénmalige middelen die experimenteel worden ingezet ter preventie van één van de sterkst aanwezige drempels om vandaag aan het werk te gaan of te blijven.

2. De opdrachtnemer Energy Lab organiseert de begeleiding van kmo's in twee golven (2023 en 2024).

In 2023 worden 2.500 deelnemers uit 291 bedrijven begeleid met de volgende geografische spreiding overheen de verschillende Vlaamse provincies:

- Antwerpen: 78 bedrijven (26,8%) en 734 deelnemers (29,4%)
- Limburg: 36 bedrijven (12,4%) en 317 deelnemers (12,7%)
- Oost-Vlaanderen: 83 bedrijven (28,5%) en 565 deelnemers (22,6%)
- Vlaams-Brabant: 41 bedrijven (14,1%) en 386 deelnemers (15,4%)
- West-Vlaanderen: 53 bedrijven (18,2%) en 498 deelnemers (19,9%)

De precieze aantallen van werkgevers en werknemers binnen de groep van deelnemers, kunnen we op dit moment nog niet meedelen. Bij benadering neemt 1 werkgever per bedrijf deel aan de begeleiding. Dat betekent dat ongeveer 291 werkgevers en 2209 werknemers worden begeleid binnen de eerste golf van 2023.

In 2024 zullen de overige 1000 werknemers uit (minimaal) 59 bedrijven worden begeleid. Deze werknemers en bedrijven moeten hun deelname aan het traject in 2024 nog bevestigen. Het is daarom niet mogelijk om vandaag al het exacte aantal bedrijven, de aantallen werkgevers en werknemers alsook de geografische spreiding overheen de verschillende Vlaamse provincies mee te delen.

3. De gunning van de opdracht gebeurde via een openbare procedure voor diensten. De overheidsopdracht werd opengesteld voor opdrachtnemers in de zomer van 2022. We ontvingen de offertes van 4 geïnteresseerde kandidaten. Er werd bekeken of zij voldeden aan de volgende selectiecriteria:
 - Economische en financiële draagkracht
 - Technische en beroepsbekwaamheid

Vervolgens kregen zij een beoordeling op basis van de volgende gunningscriteria:

- Kwaliteit:
 - o Visie
 - o Aanpak en methodiek
 - o Projectmanagement
- Prijs

Er werden 3 onafhankelijke beoordelingen opgemaakt (door WSE beleid, Europa WSE en Agentschap Zorg en Gezondheid). Deze 3 beoordelingen werden onderling besproken en samengebracht tot één beoordeling in het gunningsverslag. De offerte van Energy Lab kwam hieruit als de best beoordeelde offerte. De opdracht werd bijgevolg gegund aan Energy Lab op 27 oktober 2022.

4. De samenwerking met de dienstverlener kwam tot stand door het doorlopen van een overheidsopdracht, meer bepaald een openbare procedure voor diensten die wordt beschreven in het antwoord op vraag 3. Alle geïnteresseerde bedrijven konden hierop een offerte indienen.
5. Neen, er wordt éénmalig geëxperimenteerd met een methodiek die de overheid conceptueel heeft uitgewerkt, waarvan we tevens van oordeel zijn dat die (nog) niet (genoeg) door de markt wordt aangeboden, en die de dienstverlener operationaliseert. Er wordt ook een grondige evaluatiestudie voorzien.
6. Binnen het beleidsdomein Werk neemt minister Brouns naast de Fitbonus onder andere ook de volgende Werkbaar Werk-initiatieven:

Drive (*ESF-opdracht, verwacht op korte termijn*)

DRIVE is een overheidsopdracht waarbij HR-dienstverleners begeleiding bieden aan kmo's ter creatie van motiverende werkomgevingen. De interventies van de HR-dienstverleners zijn erop gericht om de autonome motivatie van de kmo-medewerkers te verhogen en op die manier positief bij te dragen aan hun welzijn op het werk.

Anders Organiseren (*ESF-oproep, verwacht op korte termijn*)

Anders Organiseren is een subsidieoproep waarbij kmo's het lerend vermogen van de eigen organisatie trachten te verhogen door middel van structuur- en cultuuraanpassingen. De kmo's worden daarin ondersteund en opgevolgd door een Raad van Wijzen met uiteenlopende expertises die linken aan het thema van innovatieve arbeidsorganisatie.

Werkbaarheidscheque (*Vlaamse maatregel, lopend*)

De Werkbaarheidscheque is een Vlaamse maatregel ter bevordering van verschillende aspecten van werkbaar werk. Met deze bestaande subsidieoproep – in uitvoering van het VESOC Actieplan Werkbaar Werk – wensen we organisaties in Vlaanderen te

stimuleren en financieel te ondersteunen om de werkbaarheid binnen de eigen organisatie in kaart te brengen en te verhogen. Via een externe erkende dienstverlener kan de organisatie de werkbaarheid in kaart brengen en/of werken aan helder afgebakende acties rond werkbaar werk.

Ontwikkeling van een business case voor Werkbaar Werk *(Overheidsopdracht Stuurgroep Interprofessionele Aanpak Werkbaar Werk, verwacht op korte termijn)*

Met deze opdracht willen we, in uitvoering van de Interprofessionele stuurgroep Werkbaar Werk (VESOC Werkgelegenheidsakkoord 2022), een tool laten ontwikkelen die zaakvoerders, medewerkers, leidinggevend en HR-medewerkers van kmo's en intermediaire organisaties toelaat een financiële inschatting te maken van de return on investment (ROI) van investeringen in werkbaar werk binnen hun onderneming. Aan de hand van een business case kunnen de financiële voordelen van al dan niet investeren in werkbaar werk op objectieve wijze blootgelegd en geduid worden. De nood voor business cases bleek o.a. uit de studie 'Netwerk- en actoranalyse van het 'werkbaar werk'-actorenlandschap rond kmo's in Vlaanderen (2022)' die in opdracht van het Departement WSE werd uitgevoerd door TriFinance. De doelstelling van deze opdracht is het bevorderen van inzicht in de kosten en baten van het al dan niet inzetten op werkbaar werk

Ontwikkeling van methodiek voor constructieve dialoog over werkbaar werk binnen kmo's *(Overheidsopdracht Stuurgroep Interprofessionele Aanpak Werkbaar Werk, verwacht op korte termijn)*

Met de opdracht willen we, in uitvoering van de Interprofessionele stuurgroep Werkbaar Werk (VESOC Werkgelegenheidsakkoord 2022), een methodiek laten ontwikkelen, testen en evalueren, die handvatten aanreikt en een klimaat stimuleert waarin medewerkers worden aangemoedigd om thema's die betrekking hebben op werkbaar werk bespreekbaar te maken. Specifiek gaat het over een klimaat waarin, ondanks mogelijk ervaren ongelijkheid tussen werkgever en werknemer, een evenwichtige, constructieve en duurzame dialoog mogelijk is en waarin werknemers en werkgevers zich gewapend en veilig voelen om werkbaar werk bespreekbaar(der) te maken. De doelstelling van deze opdracht is het bevorderen van (de bespreekbaarheid van) werkbaar werk via organisatiecultuur.

Sectorconvenants *(Lopend)*

Werkbaar werk is ook één van de thema's binnen de sectorconvenants die de Vlaamse Regering sloot met de sectorale sociale partners van de sectoren. In deze overeenkomst engageren de sectorale sociale partners zich om in hun sector acties en projecten uit te voeren met betrekking tot onder andere Werkbaar werk. Sectorconsulenten voeren deze engagementen op het terrein uit. Bij een specifieke beleidsdoelstelling, uitdaging of problematiek kan de Vlaamse Regering een addendum afsluiten bij een sectorconvenant. Dit biedt dan de kans om extra acties op te zetten in functie van een specifiek onderwerp. Het afsluiten van de sectorconvenants en de intersectorale convenants werd verankerd in het decreet van 17 februari 2023.

De uitvoering van de sectorconvenants en addenda wordt ondersteund vanuit de intersectorale werking binnen de SERV. Drie intersectorale adviseurs stimuleren netwerking, intervisie en samenwerking tussen de sectoren op vlak van onder andere werkbaar werk. Heel wat sectoren nemen – vaak in en vanuit deze intersectorale samenwerking – informerende en ondersteunende acties inzake werkbaar werk.

Binnen het beleidsdomein Volksgezondheid neemt minister Crevits naast de Fitbonus onder andere ook de volgende initiatieven om van de werkcontext een gezonde leefomgeving te maken:

Warme Bedrijven

www.warmbedrijf.be staat voor een duurzaam en concreet mentaal welzijnsbeleid op het werk. Via dit project wil de Partnerorganisatie Geestelijke gezondheidsbevordering

bedrijven ondersteunen bij de ontwikkeling van een preventief geestelijk gezondheidsbeleid. De doelstelling van warme bedrijven is het bevorderen van de mentale gezondheid van werknemers ter preventie van burn-out en werkuitval. 'Warme bedrijven' is een methodiek bedoeld voor uiteenlopende organisaties en bedrijven die ondersteuning en inspiratie biedt om een warme werkomgeving te creëren waarin mensen energie en met goesting aan de slag blijven.

Richtlijnen voor een gezond Voedingsaanbod in bedrijven

Het Vlaams Instituut Gezond Leven ontwikkelde richtlijnen om ondernemingen te ondersteunen in hun aanbod van voeding en drank op het werk, gebaseerd op de voedingsdriehoek. Er zijn richtlijnen voor dranken, tussendoortjes en warme maaltijden.

Wisselwerken

Wisselwerken, dat is elk half uur rechtstaan. Het Vlaams Instituut Gezond Leven wil van wisselwerken het nieuwe normaal maken, waarbij het algemeen aanvaard is dat werknemers elk half uur even rechtstaan van hun stoel (www.wisselwerken.be). Ondernemingen kunnen de campagnematerialen (posters, stickervellen, locatiestickers, ploppers) gebruiken om hun werknemers rond het thema te sensibiliseren.